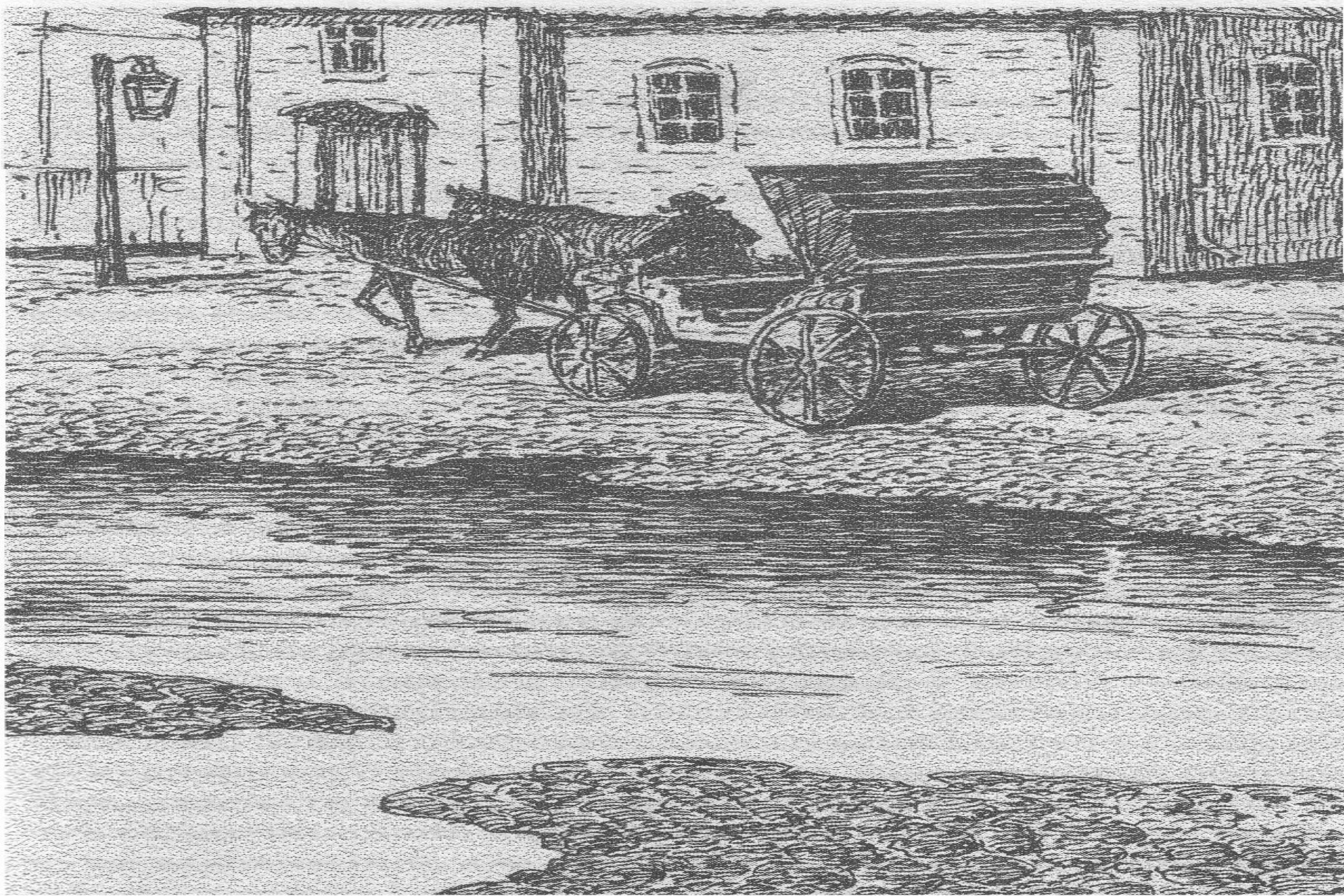

*Слайд презентація
на тему: "ПЕРЕХРЕСНІ СТЕЖКИ"*

Виконала: Скокова А. І.

ПЕРЕХРЕСНІ СТЕЖКИ

ІСТОРИЯ НАПИСАННЯ:

- У 1900-ому для "Літературно-наукового вісника" писалися "Перехресні стежки"... У незавершеному вигляді були опубліковані "Основи суспільності" (1895) і "Великий шум" (1907); лише фрагментарно за життя письменника публікувався роман "Лель і Полель" (1887), відомий сучасному читачеві в перекладі з польської, якою й був первісно написаний для конкурсу, але заборонений цензурою; повість "Не спитавши броду", котру так і не вдалося завершити, автор переробив на низку оповідань... Тим не менше, свою епопею про Галичину Іван Франко таки створив, нехай не структуровану в романні цикли: його велика й мала проза відкривають перед читачем широку й різнопланову панораму західноукраїнського суспільства на межі століть; і заледве чи лишалися в тому суспільстві якісь присутні явища, якісь більшою чи меншою мірою значущі процеси, яких майстер оминув своєю увагою.

СИМВОЛІЧНА НАЗВА :

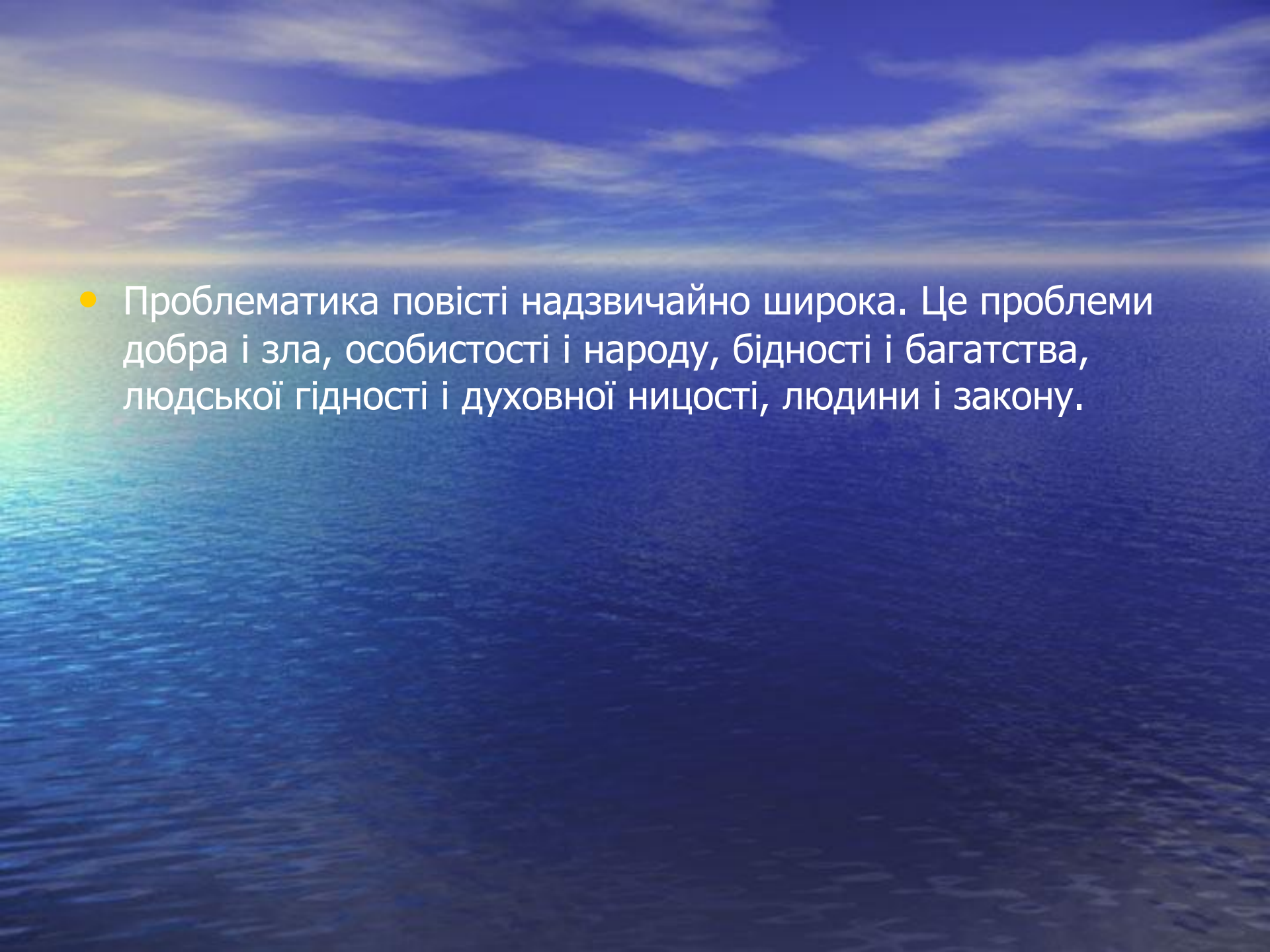
- **Назва повісті «Перехресні стежки»** багатовимірною і символічною, визначає проблематику, пов'язану зі складними духовними, ментальними, національними, правовими, політичними питаннями, до яких письменник привернув увагу читачів. Показовим у ХХУ розділі є епізод зустрічі Євгенія Рафаловича із селянином, який заблудився в тумані і не знав дороги додому: « Оцей старий, що заблудив у близькім сусідстві рідного села, що стоїть посеред рівного шляху й не знає, в який бік йому додому, — чи се не символ усього нашого народу? Замучений важкою долею, він блукає, не можу чи втрапити на свій шлях, і стоїть... серед шляху між минулим і будучим, між широким, свобідним розвоєм і нещасним нидінням, не знає, куди йому йти. І Євгеній зітхає: «Хто вкаже тобі дорогу, хто підведе тебе, мій рідний народ?» Це має зробити національно свідомою інтелігенція, такі люди, як Рафалович, що по-справжньому піклуються про свій народ.

ЖАНР ТВОРУ:

- 1990 року побачив світ роман «Перехресні стежки». За жанром це — суспільно-психологічний роман, в якому органічно поєднані традиції соціального роману Івана Нечуя-Левицького («Хмари»), Бориса Грінченка («Сонячний промінь», «На розпутті») з ознаками психологічного роману Федора Достоєвського.

ПРОБЛЕМАТИКА:

- Проблематика твору охоплює широке коло питань. У романі порушено проблеми інтелігенції і народу, почуття обов'язку і відповідальності, національного буття, колоніального статусу України, історичної перспективи нації, можливостей її духовного, економічного і державного відродження.
- «Перехресні стежки» відзначаються панорамним зображенням життя сучасного Франкові світу. Картини приватного життя романіст висвітлює через морально-суспільні виміри, моделюючи конфронтацію між людиною і суспільством. Епічне мислення автора відповідає вагомості порушених Франком проблем як позитивного прикладу для сучасників, а саме: як і кому повинна служити інтелігенція, чи можлива перебудова життя і дієве добро, яку лінію поведінки слід обрати інтелігенту, як активізувати селянина, виховати в ньому зацікавленість громадськими справами, як подолати пасивність його свідомості, вузькість світогляду, зневіру в можливість поліпшити життя.

-
- Проблематика повісті надзвичайно широка. Це проблеми добра і зла, особистості і народу, бідності і багатства, людської гідності і духовної ницості, людини і закону.

СЮЖЕТНІ ЛІНІЇ:

- Сюжет твору розгортається двома лініями. Перша - це показ важкого життя зубожілого галицького селянства; друга - зображення громадської діяльності адвоката Євгенія Рафаловича, який постає носієм головної проблеми твору. Він пробуджує свідомі почуття солідарності у селян, шукає поліпшення долі народу, невтомно викриває державну бюрократію тощо. Євгеній користується в житті девізом: "Хто то вкаже тобі дорогу, хто підведе тебе, мій бідний народе?"

СЮЖЕТНО-КОМПОЗИЦІЙНА СВОЄРІДНІСТЬ:

- «Перехресні стежки» Франка виконані у річищі поетики модерного роману, в якому автор майстерно оперує хронотопом, тобто часово-просторовими координатами дії. З цією метою він модернізує класичну композицію щодо послідовності викладу подій, застосовує такі розповідні прийоми, як ретроспекцію (повернення в минуле), видіння і марення героїв. Серед новітніх прийомів розповіді — підтекст, поза фабульні компоненти, потік свідомості, символічний лейтмотив. Передісторія персонажів змальовується в ході оповіді, фрагментарно, як у кіно, випереджуючи свій час стосовно показу внутрішнього світу героїв. Його твір став засобом відкриття і дослідження людини межі століть, взяв на себе суспільні і філософські функції, представляючи широку картину світу.

СЮЖЕТНО-КОМПОЗИЦІЙНА ПОБУДОВА:

- З погляду сюжетно-композиційної побудови роман Франка є відцентровим, тобто центрогеройним, оскільки всі події обертаються навколо головного героя Євгенія Рафаловича, а водночас і панорамним: з кожною сторінкою все ширше розгортається картина суспільного буття Галичини, зв'язків героя і суспільства. Така мистецька природа твору зумовила його структуру: наявні дві сюжетні лінії: романічна, побудована на історії кохання Євгенія і Регіни, та громадянська, пов'язана з боротьбою Рафаловича за права народу.
- Досить широкий суспільно-психологічний контекст розгортається на основі свідомих і несвідомих сумнівів і страхів головного героя, а також тих соціальних контрастів, до яких він причетний.

- Звертає на себе увагу багатоаспектність і символіка епічної структури роману. Вона набуває майже поліфонічного звучання завдяки переплетенню різних сюжетних ліній і кількох життєвих історій. Важливу роль тут відіграють психологічні передчуття героя, його пам'ять, спогади, сни. Франко звертає особливу увагу на ірраціональну природу суспільного життя. Власне, підсвідомі чинники й визначають значною мірою колізії характеру головного героя.

СИСТЕМА ОБРАЗІВ:

- В образі Євгенія Рафаловича показано діяча радикальної партії Галичини того періоду, коли вона розгорнула роботу по селах і на яку письменник покладав великі надії.
- В образі селянина Демка Горішнього, який заблукав у лісі, Франко розкриває долю свого народу, що не знає куди йому йти.

ПСИХОЛОГІЧНІ ТАЄМНИЦІ :

- Повість "Перехресні стежки" позначена прагненням Франка-психолога зазирнути за межу типового, проникнути в таємниці незвичайних психологічних явищ. Якщо повернутися до слів Франка про магічну лампу, якою письменники молодшої генерації прагнуть висвітлити найпотаємніші закутки "душ своїх героїв", то доведеться констатувати, що й сам автор "Перехресних стежок" скористався тією ж магічною лампою, змальовуючи Рафаловича, Регіну, Стальського, Барана та інших персонажів. Причому варто наголосити на його інтересі до, так би мовити, психологічних нюансів.

КРИТИКИ ПРО ПОВІСТЬ:

- Критик М.Євшан, сучасник Франка, писав, що повість "Перехресні стежки" (як і повість "Великий шум") "робить враження пригноблююче своїм настроєм". "Зовсім певно не мав автор у "Перехресних стежках" цілі знеохотити читача до суспільної праці, яка не переставала бути ніколи головним ідеалом Франка, - розмірковував М.Євшан. - А прецінь, настрої героя повісти - безнадійний в результаті, він зовсім безсильний супроти тих всіх фактів, які йому стають колодою в його дорозі життєвій і в його праці. І повість кінчиться безнадійно, тріумфом якоїсь демонічної, убійчої сили". "Що це за настрої?" - запитує самого себе критик і відповідає: "Переконаємося в одному по прочитанні тої повісти: коли особисте щастя чоловіка знищене, т.є. коли надії на те щастя пропали, - пропадає також весь розмах до суспільної праці. Можна її трактувати тоді як "песій обов'язок", вона може дати забуття внутрішнього вдоволення, приспати на час голодну душу, - але не може дати внутрішнього вдоволення, дати зміст життю. Бо в душі буде все щось щеміти, щось домагатися свого вислову, щось буде вічною таємною журбою".

- Висновок Євшана дещо несподіваний. Адже ми не раз бачили Євгенія Рафаловича сповненим рішучості й віри, пересвідчувалися в його здатності йти наперекір "непереможним обставинам". Навіть поїздка до Гумниськ не пригнітила адвоката, бо ж "він належав до тих натур, які не легко виходять із спокійного, зрівноваженого настрою, та зате, виведені з нього, не попадають у сентименталізм, не тонуть у розливі почуття, але набирають натури бойового коня, закусують вудила і йдуть назустріч небезпеці".

ТЕМАТИЧНА СПОРІДНЕНІСТЬ ЗБІРКИ «ЗІВ'ЯЛЕ ЛИСТЯ» ТА ПОВІСТІ «ПЕРЕХРЕСНІ СТЕЖКИ»

Слідом за «Зів'ялим листям» Іван Франко починає друкувати на сторінках львівського журналу «Літературно-науковий вісник» упродовж 1900 року твір «Перехресні стежки», в основу якого поклав історію його кохання з Ольгою Рошкевич. Це дуже споріднює повість зі збіркою «Зів'яле листя», але автобіографічні деталі набувають у ній особливої ваги: вони переростають у художні образи, набувають естетичної функції. Ми спостерігаємо, як послідовно розгортається конфліктна ситуація.

- Наприклад, письменник відтворив випадок, який відбувся насправді, коли тітка-опікунка стала причиною нещастя. «Згідний погляд» її мав «щось таке погане й ненависне», від чого Регіна «мало не впала». Така ж ситуація стає основою розгорнення ліричної драми. Ця подібність ситуації, яка і в «Зів'ялому листі», і в «Перехресних стежках» визначила характер конфлікту, повела за собою лінію розвитку персонажів. Вони дуже схожі між собою, а часто навіть доповнюють одна одну.

- Наприклад, у «Зів'ялому листі» ми читаємо:

Я не люблю тебе, о ні,
Люблю я власну мрію,
Що там у серденьку на дні
Відмалечку лелію.

- І вже у «Перехресних стежках» знаходимо неначе продовження: «То була якась бліда, невдатна копія його ідеалу... Чи ржа великого страждання сточила тебе?... Віддай мені мій ідеал, що... яснів у моїм серці». Але якщо у «Зів'ялому листі» останній акорд є трагічним, то «Перехресні стежки» завершуються оптимістично: «З часом гострий біль уступив із душі, він зжився з думкою, що вона пропала для нього... Євгеній, мов після острої але цілющої купелі, вертав до своєї щоденної праці».
- Отже, у «Зів'ялому листі» і в «Перехресних стежках» найповніше відбилася душевна драма, що її пережив сам автор; це споріднює обидва твори, від чого вони стають тільки більш цікавими і зрозумілими. Але є і суттєва відмінність: від третього жмутка «Зів'ялого листа» та третього акту любовної драми Євгенія і Регіни шляхи головних героїв творів розходяться: для героя збірки він похилився до катастрофи. Євгеній, долаючи терни на своєму шляху, виконав своє життєве покликання. Цим, на мою думку, Франко показав власну позицію у важкий час випробувань і особистих втрат.

ВИСНОВОК:

- В основу твору покладено здебільшого життєві спостереження письменника. Повість для Івана Франка стала і творчою лабораторією, і політичною трибуною, і можливістю висловити свої міркування щодо поліпшення становища народу.
- На думку критиків, Іван Франко в галузі прози був новатором. Сила повісті – у її автобіографічності, животрепетності, в “оперативному” реагуванні на “болячки” тодішнього суспільства.
- “Перехресні стежки” й донині читаються цікаво, захоплююче, і є актуальними.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

- 1. Басс І. Художня проза Івана Франка. - К.: Наукова думка, 1965.
- 2. Білецький О. Художня проза І. Франка // Зібрання праць: У 5 т. – К., 1965. – Т.2.
- 3. Гнатюк М. Традиції І. Франка в сучасній українській літературній критиці // Українське літературознавство. – Львів, 1986. – Вип. 46.
- 4. Грінченко Б. Поетичні твори. Оповідання. Повість // Твори в двох томах. – К., 1990. – Т.1.
- 5. Гром'як Р. Повість І. Франка "Перехресні стежки" у світлі його праці "Із секретів поетичної творчості" // Українське літературознавство. – 1969. – Вип. 7.

- 6. Ільницький М. Все, що мав у житті... Повість І. Франка "Перехресні стежки" у світлі авторської особистості // Жовтень. – 1986. - №8.
- 7. Куцевол О. Чи потрібен Рафалович Україні? Система уроків за повістю І. Франка "Перехресні стежки" // Українська мова і література в середній школі і гімназіях. – 2000. - №6.
- 8. Франко І. З останніх десятиліть ХІХ віку // Літературно-критичні праці (1890-1900) // Зібрання творів у п'ятдесяти томах. – К.: Наукова думка. – 1984. – Т.41.

• ***ДЯКУЮ ЗА ПЕРЕГЛЯД!***